

چهل و هفتمین دوره مسابقات قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران

یادواره سید شهیدای خدمت و همراهان شهیدش

((بخش معارفی - مرحله شهرستانی))

دفترچه سؤالات رشته معارف نهج البلاغه

شامل: ۵۰ سؤال ۴ گزینه ای

زمان برگزاری آزمون: ۶۰ دقیقه

تذکرات مهم:

- * پیش از پاسخ گویی به سؤالات، حتماً مشخصات خود را بر روی پاسخنامه بنویسید.
- * به مدت زمان معین شده جهت پاسخ گویی به سؤالات توجه داشته باشید.
- * آزمون دارای امتیاز منفی بوده و به ازای هر سه پاسخ نادرست، یک پاسخ درست حذف خواهد شد.
- * در پایان آزمون، سؤالات را به همراه پاسخنامه تحویل مراقبین آزمون دهید.

۱- با توجه به شرح حکمت ۱۲۱ نهج البلاغه، کدام اعمال دارای لذتی موقت و ناپایدار است که به زودی زائل می‌گردد، ولی عواقب بد آن هم در دنیا و هم در آخرت دامن انسان را می‌گیرد؟

(الف) اعمال گناه آلود (ب) مال اندوزی (ج) پُرگویی و پرخوری (د) انجام اعمال مکروه در دین

۲- با توجه به شرح حکمت ۱۲۲ نهج البلاغه، خندیدن کسی در تشییع جنازه آن هم با صدای بلند نشانه چیست؟

(الف) نشانه جهل و بی‌خبری از موقعیت اجتماعی خود در جامعه دارد.
(ب) نشانه نهایت غفلت و بی‌خبری از سرنوشت خویش و مسئولیت‌هایی است که در این جهان دارد.
(ج) نشانه غفلت از یاد مرگ و حساب روز قیامت دارد.
(د) نشانه عدم شناخت و معرفت نسبت به مرگ و یاد خداست.

۳- با توجه به حکمت ۱۲۲ نهج البلاغه، واژه «فَادِح» در اصل به چه معنایی است؟

(الف) روشنی بخش (ب) امور نابود کننده (ج) شیء سبک (د) شیء سنگین

۴- با توجه به حکمت ۱۲۲ نهج البلاغه، واژه «جَائِحَه» به چه معنایی است؟

(الف) امور نابود کننده (ب) آفت و بلا (ج) روح بخش (د) واعظ درونی

۵- با توجه به عبارت «طُوبَى لِمَنْ ذَلَّ فِي نَفْسِهِ»، نخستین معصیتی که در زمین شد و منشأ همه بدبختی‌ها برای همگان گردید، کدام مورد است؟

(الف) حسادت آدم (ب) قتل هابیل (ج) خوردن گندم (د) تکبر شیطان

۶- با توجه به شرح عبارت «وَ طَابَ كَسْبُهُ»، از عوامل موفقیت و نشاط عبادت و استجابت دعا کدام گزینه است؟

(الف) کسب برای خانواده (ب) کسب پُرسود (ج) کسب حلال (د) کسب با انصاف

۷- درباره جمله «وَ حَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ»، کدام تفسیر بهتر است؟

(الف) اشاره به معنویت در زندگی و مردم دوستی دارد.
(ج) اشاره به حُسن ظاهر و برخورد خوب با مردم دارد.
(ب) اشاره به حُسن باطن و برخورد خوب با مردم دارد.
(د) اشاره به حسن خُلق و زندگی با مردم دارد.

۸- با توجه به حکمت «وَ أَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ لِسَانِهِ»، مقصود از «فضولات لسان» چیست؟

(الف) سخن بی‌هدف و بی‌دلیل (ب) سخن با دلیل و منطقی (ج) سخن بدون تفکر و تدبیر (د) سخن ارزشمند و عاقلانه

۹- منظور از «بدعت» با توجه به شرح حکمت ۱۲۳ نهج البلاغه چیست؟

(الف) سیره و روش پیامبر(ص) را از دین جدا بدانند.
(ب) چیزی را که جزء دین نیست- اعم از اصول و فروع دین -به عنوان دین معرفی کنند.
(ج) روش حکومت علوی را از سنت رسول خدا(ص) جدا بدانند.
(د) نوع‌آوری در روش حکومت‌داری.

۱۰- با توجه به حکمت «غَيْرَهُ الْمَرَأَهُ كُفْرًا»، تعبیر به «کُفر» کدام نوع کفر است؟

(الف) کُفر اخلاقی (ب) کُفر اعتقادی (ج) کُفر علمی (د) کُفر عملی

۱۱- طبق روایت نبوی ذکر شده در شرح حکمت ۱۲۴ نهج البلاغه؛ «...وَ أَرْغَمَ اللَّهُ أَنْفًا...»، پیامبر اکرم(ص) دعا فرموده بینی چه گروهی از مؤمنین بر خاک مالیده شود؟

(الف) گروهی که به خانواده خود نیکی نمی‌کنند.
(ج) گروهی که غیرت ندارند.
(ب) گروهی که به جهاد نمی‌روند.
(د) گروهی که تسلیم محض در برابر خداوند نیستند.

۱۲- منظور از «تصدیق» در عبارت «وَ الْيَقِينُ هُوَ التَّصَدِيقُ» چیست؟

(الف) علمی است که از مقدمات یقینی حاصل می‌شود و تا این علم حاصل نگردد "یقین" پیدا نمی‌شود.
(ب) علمی است که از راه تفکر و اندیشه حاصل می‌شود و بدون آن "یقین" حاصل نمی‌شود.
(ج) علم توحید است که از راه تقوا حاصل می‌شود و به تصدیق می‌رسد.
(د) علم توحید است که از راه تفکر و اندیشه حاصل می‌شود تا یقین حاصل شود.

۱۳- منظور از «اداء» در عبارت «وَ الْاِقْرَارُ هُوَ الْاِدَاءُ» چیست؟

(الف) احساس مسئولیت و آماده شدن بر انجام خدمت به مردم
(ج) احساس مسئولیت در مسائل فردی و اجتماعی جامعه
(ب) عدم مسئولیت و آماده نبودن بر انجام کار خیر
(د) احساس مسئولیت و آماده شدن و عزم را جزم کردن بر انجام عمل

۱۴- با توجه به حکمت «عَجِبْتُ لِلْبَخِيلِ يَسْتَعْجِلُ الْفَقْرَ الَّذِي مِنْ هَرَبٍ...»، حساب انسان بخیل که در دنیا همچون فقیران زندگی می‌کند، در روز قیامت چگونه خواهد بود؟

- (الف) در آخرت باید همچون فقرا حساب پس دهد.
(ب) در آخرت باید همچون اغنیا حساب پس دهد.
(ج) در آخرت باید نسبت به حق الناس جواب پس دهد.
(د) در آخرت باید حق فقرا را پس بدهد.

۱۵- با توجه به شرح حکمت ۱۲۶ نهج البلاغه، بخشی از تناقض‌هایی که انسان در زندگی گرفتار آن است و مجموعه‌ای از این تناقض‌ها و تضادها را تشکیل می‌دهد، عامل اصلی این تناقض‌ها و تضادها چیست؟

- (الف) هوا و هوس و پیروی از خواسته‌های نفسانی
(ب) غرور علمی و عجب
(ج) پیروی از هوای نفس و گوش فرا ندادن به فرمان عقل
(د) تکبر و آلودگی به گناه

۱۶- با توجه به حکمت ۱۲۷ نهج البلاغه، جمله «لَا حَاجَةَ لِلَّهِ» کنایه از چیست؟

- (الف) بی‌تقوایی (ب) بی‌تدبیری (ج) بی‌اعتنایی (د) بی‌گناهی

۱۷- با توجه به حکمت ۱۲۷ نهج البلاغه «مَنْ قَصَّرَ فِي الْعَمَلِ ابْتُلِيَ بِالْهَمِّ»، کسی که در عمل کوتاهی کند به چه چیزی گرفتار می‌شود؟

- (الف) کم‌همتی (ب) جهل (ج) فراموشی (د) اندوه

۱۸- با توجه به شرح حکمت ۱۲۸ نهج البلاغه، دستور معروف پیامبر(ص) بر این که «تا گرسنه نشده‌اید غذا نخورید و تا کاملاً سیر نشده‌اید دست از غذا بکشید»، ناظر بر کدام آیه از قرآن کریم است؟

- (الف) كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا
(ب) وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ
(ج) وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا
(د) وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ

۱۹- با توجه به شرح حکمت ۱۲۹ نهج البلاغه، اگر بخواهیم در دنیا زُهد پیشه کنیم و به مقامات مادی و ثروت‌ها و زرق و برق دنیا بی‌اعتنا باشیم، چه باید کرد؟

- (الف) از گناه و معصیت الهی دوری کنیم.
(ب) به واجبات دینی خود عمل کنیم.
(ج) سطح معرفت خود را نسبت به خداوند بالا ببریم.
(د) در زندگی از لقمه حلال استفاده کنیم.

۲۰- با توجه به شرح حکمت ۱۲۹ نهج البلاغه، روایت «به خدا سوگند اگر اقلیم‌های هفت گانه جهان را با آنچه در زیر افلاک قرار دارد به من بدهند که در باره مورچه‌ای ستم کنم و پوست جویی را از دهانش بیرون بکشم چنین کاری را نخواهم کرد» دلیل این کلام چیست که امام علی(ع) حاضر نیست به مورچه‌ای ظلم کند؟

- (الف) به‌خاطر محبت به جهان خلقت، نعمت‌های مادی دنیا در نظر او کوچک جلوه می‌کند.
(ب) خدا را با عظمت فوق‌العاده‌ای شناخته و تمام دنیا در نظر او کوچک جلوه می‌کند.
(ج) به‌خاطر اعتقاد به حساب روز قیامت، دنیا در نگاه او کوچک است.
(د) به‌خاطر نعمت‌های بهشتی که وعده داده شده است، نعمت‌های دنیا در نگاه او کوچک است.

۲۱- به فرموده امام علی(ع) در حکمت ۱۳۰ نهج البلاغه؛ اگر به مردگان اجازه سخن گفتن داده می‌شد، چه چیزی را به زندگان می‌گفتند؟

- (الف) به فکر انجام واجبات و ترک گناه باشید.
(ب) همواره به یاد مرگ باشید.
(ج) به دنبال روزی حلال باشید.
(د) بهترین زاد و توشه تقوا و پرهیزگاری است.

۲۲- واژه «فرط» در عبارت «أَنْتُمْ لَنَا فَرَطٌ سَابِقُ...» به چه معناست؟

- (الف) پیش‌گام (ب) افراط نمودن (ج) تفریط نمودن (د) الگو

۲۳- با توجه به شرح حکمت ۱۳۱ نهج البلاغه، دنیا چه زمانی «دَارُ الْغُرُورِ» و چه زمانی «دار عبرت و بیداری» است؟

- (الف) هر گاه به دنیا، نگاه حکیمانه همراه با تفکر باشد - اگر نگاه به دنیا زود گذر و بی‌هدف باشد.
(ب) هر گاه به دنیا، نگاه عمیق و هوشمندانه باشد - اگر نگاه به دنیا سطحی و بی‌تفکر باشد.
(ج) هر گاه به دنیا، نگاه سطحی و زود گذر باشد - اگر نگاه به دنیا عمیق و حکیمانه باشد.
(د) هر گاه به دنیا، نگاه عاقلانه و عبرت‌آموز باشد - اگر نگاه به دنیا بی‌هدف و سطحی باشد.

۲۴- مطابق عبارت «إِنَّ الدُّنْيَا دَارُ صِدْقٍ...»، از نگاه امام علی(ع) دنیا برای چه کسانی سرای صدق و راستی است؟

- (الف) برای کسی که از دنیا توشه برگیرد.
(ب) برای آن کس که به راستی با دنیا رفتار کند.
(ج) برای کسی که دنیا برای او مقدمه آخرت است.
(د) برای آن کس که دنیا برای او محل موعظه و اندرز است.

- ۲۵- با توجه به شرح حکمت ۱۳۱ نهج البلاغه، چه کسانی در روز قیامت دنیا را مذمت می کنند ؟
 (الف) حاکمان ظالم و مغرور (ب) سرمایه داران بی تقوا (ج) هوی پرستان غافل (د) حاکمان ریاست طلب
- ۲۶- کلمه «ترهیباً» در حکمت «و ابتکرت بفجیعه ترغیباً و ترهیباً و...» چه نقشی دارد؟
 (الف) مفعول لاجله (ب) مفعول مطلق (ج) حال (د) صفت
- ۲۷- با توجه به شرح حکمت ۱۳۱ نهج البلاغه، اگر به دنیا با دیده منفی نگاه کنیم، دنیا چگونه جایی است؟
 (الف) دنیا محل عاقبت اندیشان است. (ب) دنیا محل پیشرفت و کمال است.
 (ج) سرای غرور، غفلت و بی خبری است. (د) دنیا محل شادی و رسیدن به آرزوهاست.
- ۲۸- لام در «للموت» در حکمت «إِنَّ لِلَّهِ مَلَكًا يَنَادِي فِي كُلِّ يَوْمٍ: لِدُّوْ لِلْمَوْتِ...» چگونه لامی است ؟
 (الف) لام سببیه (ب) لام غایت (ج) لام تأکید (د) لام زائده
- ۲۹- با توجه به حکمت ۱۳۲ نهج البلاغه، سرنوشت نهایی فرزندان، اموال و بناهای مجلل چگونه است ؟
 (الف) آن ها در دنیا باعث زحمت و در آخرت باعث سعادت می شوند.
 (ب) آن ها زینت های دنیا هستند و در آخرت برای ما نقشی ندارند.
 (ج) آن ها باعث افتخار و کمک در دنیا و آخرت هستند.
 (د) هیچ یک از این ها بقا و دوامی ندارد و سرانجام گرد و غبار فنا بر روی آن ها می نشیند.
- ۳۰- با توجه به حکمت «الدُّنْيَا دَارُ مَمَرٍّ لَا دَارُ مَقَرٍّ...»، مردم در دنیا به دو گروه تقسیم می شوند، آن دو گروه کدامند؟
 (الف) بعضی خود را فروختند و خویش را هلاک کردند و بعضی خود را خریدند و آزاد کردند.
 (ب) بعضی خود را فروختند و خود را آزاد کردند و بعضی خود را خریدند و خویش را هلاک کردند.
 (ج) بعضی خود را فروختند و به کمال رسیدند بعضی خود را خریدند و بنده شدند.
 (د) بعضی بندگی خدا را کردند و به آقایی رسیدند و بعضی شرمنده و اسیر شدند.
- ۳۱- با توجه به حکمت «وَمَنْ أُعْطِيَ الْإِسْتِغْفَارَ لَمْ يُحْرَمْ...» کسی که توفیق استغفار یابد از چه چیز محروم نمی شود؟
 (الف) قرب به خدا (ب) بهشت (ج) آمرزش (د) نعمت
- ۳۲- واژه «نکبت» در حکمت ۱۳۴ نهج البلاغه در اصل به چه معناست؟
 (الف) شرم و حیا (ب) بدیمن (ج) انحراف از مسیر (د) انحراف از گناه
- ۳۳- با توجه به حکمت ۱۳۴ نهج البلاغه؛ دوست انسان، دوست نخواهد بود، مگر این که برادر خود را در سه حالت فراموش نکند، این سه حالت، کدام است؟
 (الف) به هنگامی که دنیا به او تمایل نشان می دهد و در زمانی که غایب است و در زمان حیاتش.
 (ب) به هنگامی که دنیا به او پشت می کند و در زمانی که غایب است و پس از مرگش.
 (ج) به هنگامی که دنیا به او پشت می کند و در زمان حضورش و در زمان مرگش.
 (د) به هنگامی که دنیا به او اقبال نشان می دهد و در زمان پیشرفتش و در زمان پس از مرگش.
- ۳۴- با توجه به شرح حکمت ۱۳۳ نهج البلاغه، عبارت «إِبْتَاعُ نَفْسِهِ» اشاره به چه چیز دارد؟
 (الف) گویی از هوا و هوس نجات پیدا کرده و با صدقه دادن در مسیر رشد و کمال است.
 (ب) گویی اسیر نفس و برده شیطان بوده و راه شیطان را ادامه داده است.
 (ج) گویی از اطاعت پروردگار برگشته و در مسیر شیطان حرکت می کند.
 (د) گویی قبلاً اسیر نفس و برده شیطان بوده با اطاعت پروردگار، خود را خریداری و آزاد نموده است.
- ۳۵- طبق نظر سید رضی کدام آیه از قرآن کریم تصدیق و تأیید عبارت «مَنْ أُعْطِيَ الدَّعَاءَ لَمْ يُحْرَمِ الْإِجَابَهُ» می باشد؟
 (الف) إِنْ رَبِّي لَسَمِيعُ الدَّعَاءِ (ب) لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ (ج) إِنْكَ سَمِيعُ الدَّعَاءِ (د) أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
- ۳۶- طبق روایت «إِذَا أَبْطُتِ الْأَرْزَاقُ عَلَيْكَ...» راهکار وسیع شدن روزی چیست؟
 (الف) استغفار از گناهان (ب) صدقه دادن (ج) همت و تلاش زیاد (د) انس با قرآن
- ۳۷- با توجه به حکمت «وَمَنْ أُعْطِيَ الشُّكْرَ لَمْ يُحْرَمِ الزَّيَادَةُ»، مفهوم «شکر عملی» در کدام گزینه آمده است؟
 (الف) از نعمت های الهی هم خود استفاده کنیم و هم به نیازمندان بدهیم.
 (ب) به واجبات دین خدا عمل و از حرام دوری کنیم.
 (ج) از هر نعمتی در جای خود استفاده کند و نعمت های الهی را وسیله عصیان و نافرمانی حق نسازد.
 (د) خواندن نماز اول وقت و ترک عصیان و نافرمانی خداوند است.

- ۳۸- با توجه به حکمت ۱۳۶ نهج البلاغه، از نگاه امام علی(ع) زکات بدن کدام یک از گزینه های ذیل است؟
 (الف) حج (ب) نماز (ج) جهاد (د) روزه
- ۳۹- با توجه به شرح حکمت ۱۳۶ نهج البلاغه، فلسفه احکام کدام است؟
 (الف) رشد علم و دانش بشر (ب) تربیت نفوس انسان (ج) توجه به اخلاق اسلامی (د) انجام واجبات و ترک محرمات
- ۴۰- مقصود از رزق و روزی در شرح حکمت «استَنْزِلُوا الرِّزْقَ بِالصَّدَقَةِ»، چیست؟
 (الف) مواهب معنوی (ب) نعمت سلامتی (ج) مواهب مادی (د) صدقه با اخلاص
- ۴۱- با توجه به شرح حکمت ۱۳۳ نهج البلاغه، عبارت «بَاعَ فِيهَا نَفْسَهُ» اشاره به چیست؟
 (الف) تمام وجود انسان علم و دانش اوست. (ب) تمام سرمایه وجود انسان عمر، حیات و زندگی اوست.
 (ج) سرمایه زندگی انسان خانواده اوست. (د) تمام وجود انسان کار و تلاش اوست.
- ۴۲- با توجه به روایت امام باقر(ع)، چه چیزی اعمال انسان را پاکیزه و اموال را زیاد می نماید؟
 (الف) پرداخت خمس (ب) صله رحم (ج) دادن زکات (د) صدقه دادن
- ۴۳- با توجه به حکمت «مَنْ أَيْقَنَ بِالْخَلْفِ، جَادَ بِالْعَطِيَّةِ»، یکی از مهم ترین انگیزه های انفاق و بخشش در راه خدا، کدام است؟
 (الف) یقین به پاداش (ب) امید به توبه (ج) یقین به بخشش (د) امید به نعمت ها
- ۴۴- با توجه به احادیث اسلامی، کدام یک از گزینه های زیر تأثیر زیادی در فزونی روزی دارد؟
 (الف) نماز شب، بیدار ماندن میان طلوع فجر و پرداختن به صله رحم و روزه گرفتن.
 (ب) نماز شب، زیارت عاشورا، بیدار ماندن میان طلوع فجر و پرداختن خمس و صدقه.
 (ج) بیدار ماندن میان طلوع فجر، خدمت به نیازمندان و نماز شب و پرداختن به قرائت قرآن.
 (د) نماز شب، بیدار ماندن میان طلوع فجر و طلوع آفتاب و پرداختن به ذکر و دعا.
- ۴۵- با توجه به روایت نبوی «تَصَدَّقُوا فَإِنَّ الصَّدَقَةَ.....» کدام یک از موارد زیر از آثار صدقه دادن است؟
 (الف) تقرب به خدا (ب) زیاد شدن مال و رحمت الهی (ج) رفع نیاز مستمندان (د) رفع بلا
- ۴۶- با توجه به شرح حکمت «تَنْزِلُ الْمَعُونَةِ عَلَى قَدْرِ الْمُؤْنَةِ» پیام معنوی و الهی این حکمت، کدام یک از گزینه های ذیل است؟
 (الف) بر اساس عدالت و حکمت روزی عنایت می کند.
 (ب) به مسلمان و کافر، در دنیا روزی یکسان عنایت می کند.
 (ج) به افرادی که برای زندگی هزینه بیشتری می کنند و سخت گیری به همسر و فرزندان ندارند، روزی وسیع تری می بخشد.
 (د) بر اساس شایستگی و تلاش و کوشش، روزی عنایت می کند.
- ۴۷- با توجه به متن حکمت ۱۴۰ نهج البلاغه «ما عال من...»، بهترین راه مبارزه با فقر چیست؟
 (الف) اعتدال پیشه کردن (ب) اهتمام به دعا و عبادت (ج) توکل بر خداوند داشتن (د) صدقه دادن به صورت روزانه
- ۴۸- واژه «عال» در حکمت ۱۴۰ نهج البلاغه از چه ریشه ای و در اصل به چه معناست؟
 (الف) عول- ثروت (ب) عول- میانه روی (ج) عیل- بیماری (د) عیل- عیالمند شدن
- ۴۹- با توجه به شرح حکمت ۱۴۱ نهج البلاغه، کدام گزینه صحیح است؟
 (الف) مایوس شدن یکی از دو آسایش است. (ب) قهر کردن یکی از دو فراق است.
 (ج) قناعت یکی از دو پیروزی است. (د) برادر یکی از دو پدر است.
- ۵۰- با توجه به شرح حکمت ۱۴۱ نهج البلاغه، نیازهای اساسی انسان در دنیای کنونی چیست؟
 (الف) تغذیه، لباس و مسکن، بهداشت، کار و تحصیل علم و دانش (ب) تغذیه، سواد، لباس و مسکن، بهداشت
 (ج) تغذیه، بهداشت، مسکن، همسر مناسب (د) تغذیه، تفریح، مسکن، کار و تحصیل علم و دانش